

Indholdsfortegnelse

Hver femte aktiveringskrone gik retur. 1

Arbejdsformidlingen sendte sidste år mere end 2,2 milliarder aktiveringskroner retur til statskassen.

Holdningen 4

Nu skal AF tilbage på sporet, skriver LO's formand Hans Jensen og roser samtidig arbejdsministeren for at have taget fat på en nytænkning af hele arbejdsmarkedspolitikken.

Lavtlønnede har høj marginalskat 6

Mange lavtlønnede betaler reelt 74 procent i skat, når de tjener en ekstra krone. Det skyldes, at stigende lønindkomst udover indkomstskatten også bliver modregnet i boligsikring og friplads i børnenes daginstitution.

Behov for at kulegrave skolers økonomi 8

I år 2000 havde erhvervskolernes et samlet underskud på 83 millioner kroner. LO mener på den baggrund, at der er behov for en kulegravning af skolernes økonomi.

Arbejdsmarkedspolitik

Hver femte aktiveringskrone retur til statskassen

Et voldsomt fald i Arbejdsformidlingens produktion førte sidste år til, at AF sendte mere end 2,2 milliarder aktiveringskroner retur til statskassen. Store udsving i produktionstallene mellem de enkelte AF-regioner tyder på, at forklaringen ikke er edb-systemet AMANDA. Det er de ledige og arbejdsmarkedet, der betaler prisen for den manglende aktivering. LO foreslår en decentralisering af den økonomiske styring.

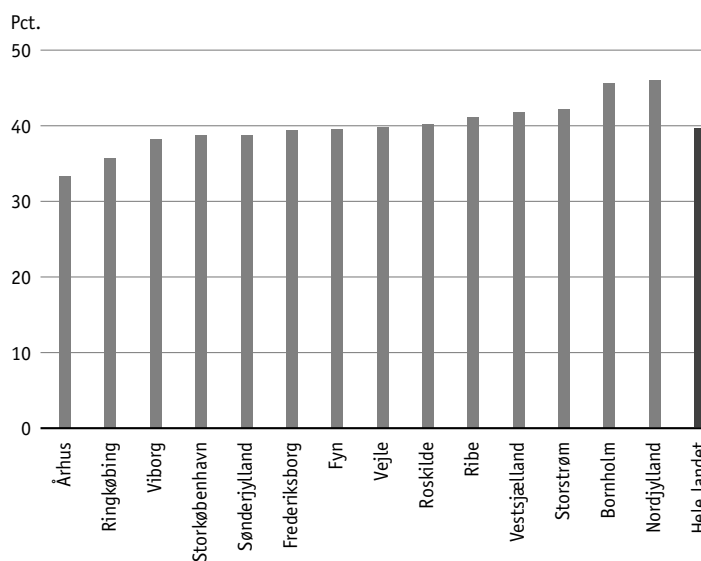
Tusindvis af ledige gik sidste år glip af tilbud om aktivering eller uddannelse. I alt måtte de 14 AF-regioner ved udgangen af år 2000 sende mere end 2,2 milliarder ubrugte aktiveringskroner retur til statskassen. Det svarer til næsten en femtedel af den samlede aktiveringsbevilling. Omsat til virkelighedens verden betyder det, at et sted mellem 15.000 og 25.000 personer fik for lidt eller slet ingen aktivering i løbet af år 2000.

Det voldsomme underforbrug betyder, at de ledige ikke har fået aktivering i det omfang, de har krav på. Ifølge loven skal ledige i aktivperioden (personer uden job i mere end et år) være i aktivering i mindst 75 procent af tiden over en tre-års periode. I år 2000 nåede den gennemsnitlige varighed af aktiveringsforløbene imidlertid ikke op over 40 procent.

Andre problemer end AMANDA

En væsentlig del af forklaringen på den kedelige rekord i manglende udnyttelse af aktiveringsbevillingen er indførelsen af edb-systemet AMANDA i april i fjor. Men ser man nærmere på de officielle produktionsstatistikker

Andel af året i aktivering pr. aktiveret person (aktivperioden) i år 2000

Kilde: Arbejdsministeriet

Udspil 4. maj 2001
 Nyhedsbrevet *Udspil* udgives af Landsorganisationen i Danmark Rosenørns Allé 12, 1634 København V Tlf. 3524 6000, fax: 3524 6308, www.lo.dk, e-mail: udspil@lo.dk

Ansvarshavende redaktør: Hans Jensen. I redaktionen: Henrik Rasch, Susse Maria Holst, Dorte Monggaard, Erik Harr og Michael Bræmer. Layout: LO. Illustration: Knud Andersen, Skønvirke. Mangfoldiggørelse ikke tilladt uden tilladelse fra LO. ISSN-nr.: 1397-9930

fra de 14 regionale arbejdsmarkedsråd, viser det sig, at årsagerne til AF's problemer med at styre økonomien stikker langt dybere.

Faldet i AF's produktion er nemlig meget ujævnt fordelt på de 14 AF-regioner. Gennemsnitligt faldt den samlede produktionen i AF fra 1998 til år 2000 med 25 procent, mens tallene for de enkelte AF-regioner varierer fra 6 til 50 procents tilbagegang. Nogle regioner har altså formået at opretholde produktionen på trods af edb-problemer.

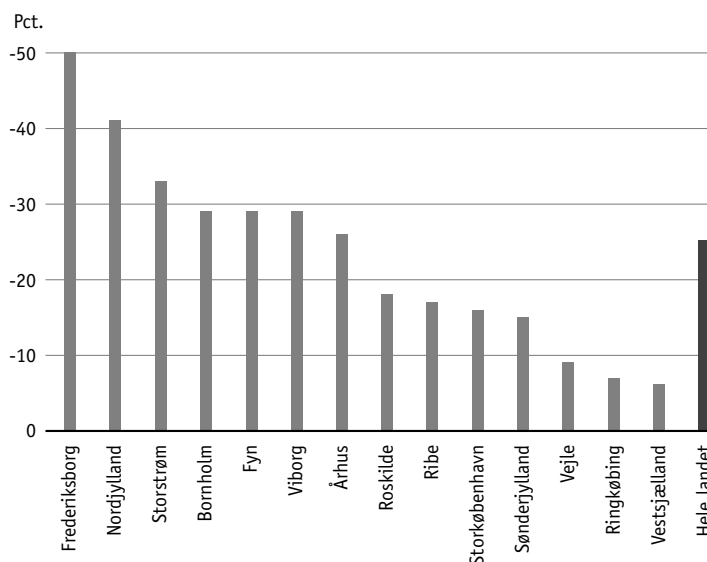
Manglen på kompetencegivende aktivering kan få alvorlige konsekvenser for arbejdsmarkedet. PLS-Rambøll Management fastslår i en rapport til Landsarbejdsrådet, at både private som offentlige arbejdsgivere har opgivet at rekruttere arbejdskraft, fordi de ledige ikke besidder de nødvendige menneskelige og faglige kompetencer. Det betyder for det første, at jobbene ikke bliver besat, og for det andet, at må virksomhederne siger nej til flere ordrer.

Kassen smækket i

AF-regionernes forbrug af penge til den tidlige forebyggende indsats over for grupper med øget risiko for langtidsledighed, fortæller en tilsvarende kedelig historie om manglende mulighed for at styre økonomien ude i regionerne. I gennemsnit brugte regionerne kun tre fjerdedele af de penge, som oprindeligt var sat af til dette vigtige element i arbejdsmarkedsindsatsen. Det skyldes, at penge-kassen i løbet af sidste sommer blev smækket i for den tidlige fleksible indsats med forklaringen om, at pengene allerede var brugt. Men da finansåret var omme, viste opgørelserne, at 10 regioner ikke havde brugt de afsatte penge til den forebyggende indsats.

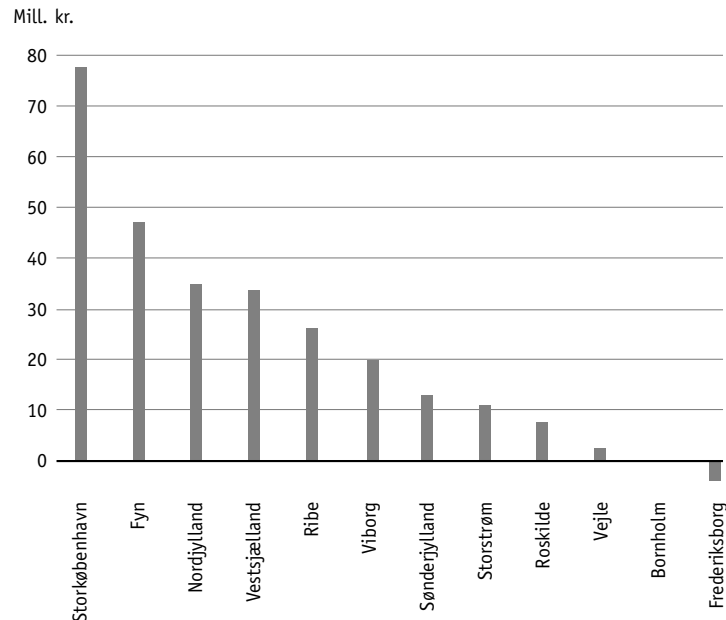
Denne såkaldte "stop and go-politik" er i sig selv et stort problem for de ledige med risiko for langtidsledighed, idet de ikke får den nødvendige forebyggende hjælp. Derudover er den form for politik administrativt

AF's produktivitet i 2000 i forhold til 1998

Kilde: Arbejdsmarkedsstyrelsen

Ubrugte midler til aktivering af ledige i dagpengeperioden

Note: Århus og Ringkøbing er ikke med i oversigten, da de som forsøgsregioner ikke har en selvstændig dagpengeperiode.

Kilde: Arbejdsmarkedsstyrelsen.

ressourcekrævende samtidig med, at det ofte pålægger de regionale arbejdsmarkedsråd at tage beslutninger, der skal tilpasses de økonomiske nøgletal, frem for hvad der er arbejdsmarkedspolitisk rigtigt.

For stram styring

LO har gennem det sidste år flere gange påpeget de styringsmæssige problemer i arbejdsmarkedsindsatsen. Og efter at arbejdsminister Ove Hygum i marts lagde op til en gennemgribende justering af arbejdsmarkedspolitikken, med øget vægt på de lediges rettigheder, foreslår LO nu markante forenklinger af styringen af arbejdsmarkedsindsatsen, og dermed en yderligere decentralisering af indsatsen til de regionale arbejdsmarkedsråd.

Målet for LO er, at der skal sikres kontinuitet i den regionale indsats, så eksempelvis kravet om, at langtidsledige skal aktiveres 75 procent af tiden bliver opfyldt. Målet er også at få AF tidligere i gang med en indsats over for de grupper af ledige, der har størst risiko for langtidsledighed. LO er villig til at levere sin del af forenklingen via blandt andet færre mål- og resultatkrav til regionerne, samt i højere grad at gøre opfølgningen på indsatsen til et regionalt anliggende. Men det kræver omvendt, at man fra politisk hold og fra systemets side er villige til at tage de regionale arbejdsmarkedsråd alvorligt, og slippe den stramme økonomistyring, som nu igen har vist sig som den væsentligste forhindring for en effektiv indsats over for de ledige.

Yderligere oplysninger: LO-konsulent Kim Knudsen på telefon 3524 6132.

Yderligere kommentarer: LO-sekretær Harald Børsting på telefon 3524 6000.

Holdningen

AF skal tilbage på sporet

Af LO's formand Hans Jensen

Det sidste års tid har ikke været morsomt for de politikere og embedsmænd, som har ansvaret for det offentlige arbejdsformidlingssystem. Endnu mindre morsomt har det været for de ledige, som er mødt op på det lokale AF-kontor med en berettiget forventning om, at samfundet er parat til at gøre en effektiv indsats for, at de igen kan komme i arbejde.

Som det nok er de fleste bekendt, blev år 2000 nemlig det år, hvor et ellers så kønt pigenavn blev synonymt med AF-systemets problemer med at få et nyt edb-system til at fungere efter hensigten.

Men selv om AMANDA-problemerne i sig selv er alvorlige nok, trækker det desværre opmærksomheden væk fra de nye udfordringer, som arbejdsmarkedspolitikken nu står overfor. De reformer, som regeringen gennemførte op gennem 90'erne, er der ingen grund til at sætte spørgsmålstegn ved. De gav i sig selv et afgørende bidrag til regeringens succesfulde genopretningspolitik.

I dag står vi en situation, hvor mange ikke får mulighed for at tilegne sig de kvalifikationer, som virksomhederne skriger efter. Samtidig står vi i de kommende ti år over for et stigende arbejdskraftproblem, fordi de nye årgange på arbejdsmarkedet ikke er tilstrækkeligt store. Derfor skal arbejdsmarkedspolitikken tilrettelægges, så flest muligt tilskyndes til at stille deres arbejdskraft til rådighed for samfundet.

Det kræver blandt andet, at vi har et effektivt arbejdsformidlingssystem, som kan få de lediges kvalifikationer til at passe til virksomhedernes behov for arbejdskraft. Det gælder både af hensyn til samfundsøkonomien – som i gode tider er ekstra følsom over for mangel på velkvalificeret arbejdskraft – men så sandelig også af hensyn til de ledige.

Det er derfor ikke tilfredsstillende, at det vigtigste perspektiv i AF's arbejde – at skaffe de ledige i job – i de sidste par år er blevet skubbet mere og mere i baggrunden. For selv om det kan være fristende at glemme det, så har vi altså stadig næsten 150.000 ledige her i kongeriget.

For at føje spot til skade viser det sig endda, at Arbejdsformidlingen sidste år måtte sende mere end 2.200 millioner kroner tilbage til statskassen. Gode penge, som de ansvarlige politikere havde afsat til at give de ledige det nødvendige kompetenceløft og løse konkrete og presserende problemer på arbejdsmarkedet. Det er uacceptabelt.

Den vigtigste forklaring er, at AF-systemet længe har været ved at segne under vægten af et voksende regelværk, kontrol af de ledige, administrative omlægninger og krav om detaljerede indberetninger om alle mulige og umulige statistiske data.

Derfor er der grund til at rose arbejdsministeren for at have taget fat på en nytænkning af hele arbejdsmarkedspolitikken uden på forhånd at

have lagt sig fast på bestemte løsninger, mens der ikke er tvivl om retningen.

Vi er enige med arbejdsministeren i, at opgaven er at få AF-systemet tilbage på sporet, så det i langt højere grad opleves som et serviceorgan, som er fokuseret på at få de ledige hurtigere ud på arbejdsmarkedet og tage udgangspunkt i den lediges muligheder og forudsætninger.

LO foreslår for det første, at de ledige får større indflydelse på indholdet af den konkrete indsats. Det handler om retten til i højere grad selv at vælge – både når det gælder uddannelse i den tidlige indsats, og når det gælder mere vidtgående kvalificering.

For det andet vil vi give de regionale arbejdsmarkedsråd bedre arbejdsbetingelser. Det er den eneste måde at få gjort noget effektivt ved den konstante nedgang i AF-produktiviteten. Vi har inden for de seneste år fået alt for mange regler, som dybest set ikke har anden effekt end at fratage de regionale arbejdsmarkedsråd gejsten og evnen for at foretage en ordentlig planlægning og prioritering af indsatsen.

For det tredje er der brug for, at alle parter deltager i diskussionen om, hvilken rolle AF skal spille i den fremtidige arbejdsmarkedspolitik. Vi mener, at AF skal udvikles til at være den centrale tovholder på arbejdsmarkedet, men det er jo ikke nogen naturlov, at AF altid er den mest effektive til at løse opgaven. Så lad os se på, om vi ikke kan få en stærkere arbejdsmarkedspolitik, hvis AF i højere grad går i samarbejde med a-kasser, private firmaer og kommuner samt andre, som besidder viden og kompetence i forhold til at få ledige tilbage på arbejdsmarkedet.

Når andre aktører end AF får mulighed for at byde ind på løsningen af opgaverne, skal betalingen også falde efter, hvilke resultater der opnås. Det gælder, uanset om det drejer sig om at finde ordinære job, at få den ledige i gang med en uddannelse, eller bare at skaffe en jobtræningsplads med noget perspektiv i.

Vi skal billedligt talt flytte taxametret fra indgangen til udgangen, så betalingen bliver udmålt efter, hvor mange deltagere, der kommer i arbejde og ikke for, hvor lang tid de ledige opholder sig i et aktiveringstilbud.

Skat

Lavtlønnede har den højeste marginalskat

Mange lavtlønnede betaler reelt 74 procent i skat, når de tjener en ekstra krone. Det skyldes, at stigende lønindkomst udover indkomstkatten også bliver modregnet i boligsikring og friplads i børnenes daginstitution. LO foreslår derfor lempeligere modregningsregler i friplads- og boligsikringsordningerne.

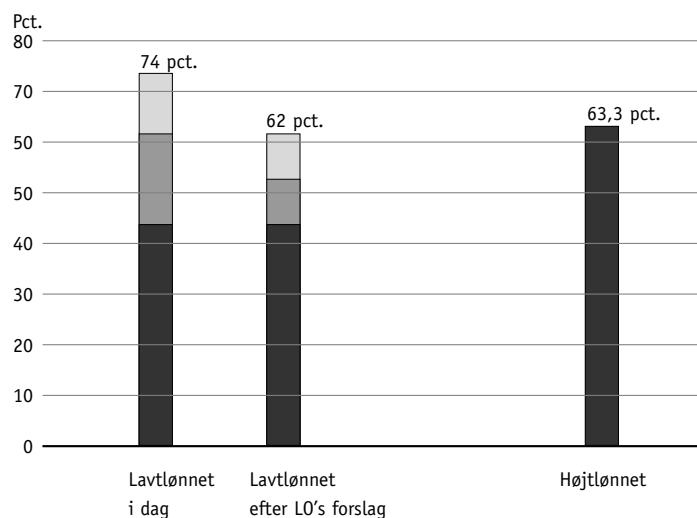
Næsten 60.000 af de lavest lønnede danskere har i dag en langt højere beskatning af en ekstra indtjent krone sammenlignet med lønmodtagere i den modsatte ende af indkomstskalaen. Det skyldes, at de lavtlønnede oven i indkomstkatten helt eller delvis mister boligsikring og friplads i deres børns daginstitution, når indtægten stiger.

Beregninger, som LO har foretaget, viser, at en enlig lønmodtager med en årsindtægt på 175.000 kroner reelt brandbeskattes med 74 procent af en eventuel lønstigning.

Denne type samspilsproblemer er dels samfundsøkonomisk u hensigtsmæssige, fordi det begrænser de lavtlønnedes deltagelse på arbejdsmarkedet, dels er det uretfærdigt, fordi det strider mod princippet om, at skatten belaster de økonomisk svageste grupper mindre end andre.

For at lette samspilsproblemerne mellem skattesystemet og de socialt

Sammensatte marginalskatte for lavtlønnede i dag og efter LO's forslag

Note: Lavtlønnet: Indkomst på 175.000 kr. Højtlønnet; Indkomst på 500.000 kr. Der regnes med gns. kommune- og kirkeskat på 33 pct. og samlet arbejdsmarkedsbidrag, inkl. SP på 9 pct. Indkomstskattesatserne er 2002-regler med fuldt indfasnet pinsepakke. Boligsikringsreglerne er efter fuld indfasning af reformen fra 23.12. 1998. Der er tale om en enlig lønmodtager, som bor til leje med ét barn i vuggestue, hvor egenbetalingen er 2.500 kr. pr. måned.

Kilde: LO

Eksempel på rådighedsbeløb for enlig med ét barn i vuggestue

	I dag / kr.	LO's forslag / kr.
Lønindkomst	175.000	175.000
Skat i alt	-72.996	-72.996
Udgifter bolig	-48.000	-48.000
Udgifter vuggestue	-30.000	-30.000
Boligsikring	16.178	22.489
Friplads	21.300	23.100
Rådighedsbeløb	61.482	69.593

Kilde: LO

bestemte overførsler foreslår LO, at modregningen i friplads og boligsikring lempes for så vidt angår lønindkomst.

Med en halvering af modregningen i boligsikringen og tilsvarende reduktion på en fjededel af institutionsfriplads, vil marginalsatten på 74 procent i det viste eksempel ryge ned i underkanten af det niveau, som gælder for de højtlønnede grupper.

Målt i kroner og øre vil den lavtlønnede opnå en stigning i rådighedsbeløbet på godt 8.000 kr. om året.

LO's formand Hans Jensen mener, at forslaget effektivt vil lette det økonomiske pres især for gruppen af enlige i lejerbolig, som har børn i daginstitutioner.

– I den offentlige debat hører man tit påstanden om, at de stærkeste og højest lønnede grupper beskattes for hårdt, og at det afskrækker dem fra at gøre en ekstra indsats på jobbet. Men med dette initiativ sætter vi fokus på en helt anden gruppe i vores skattedebat. Som vores beregninger viser, er det snarere den enlige mor, der arbejder som kassedame, som oplever, at skattetrykket er ude af proportion. Masser af enlige og lavtlønsfamilier har brug for at få en bedre økonomi, og jeg synes ikke, at det skal vente til en ny skattereform i 2003. Det forslag kan sagtens indfries af regeringen i løbet af i år, siger LO-formanden.

Yderligere oplysninger: Afdelingsleder i LO Jan Kærra Rasmussen på telefon 3524 6066.

Yderligere kommentarer: LO-formand Hans Jensen på telefon 3524 6000.

Erhvervsskoler

Behov for at kulegrave skolers økonomi

Det nuværende system med taxametertilskud gør det meget svært at gennemskue, om erhvervsskolerne bliver drevet effektivt, og om de også leverer uddannelsestilbud i den bedst mulige kvalitet. I år 2000 var erhvervsskolernes samlede underskud på 83 millioner kroner. LO mener på den baggrund, at der er behov for en kulegravning af skolernes økonomi.

Det nuværende system med taxametertilskud gør det meget svært at gennemskue, om erhvervsskolerne bliver drevet effektivt, og om de også leverer uddannelsestilbud i den bedst mulige kvalitet. Foreløbige tal fra skoleforeningerne viser, at erhvervsskolerne i år 2000 havde et samlet underskud på 83 millioner kroner. På handelsskolerne var underskuddet på 51 millioner kroner, mens kombinationsskolerne viste underskud på 42 millioner. Omvendt var der på de tekniske skoler et overskud på 10 millioner kroner.

Tallene er udtryk for, at styringen af skolernes økonomi er så uigenomsigtig, at politikerne eller arbejdsmarkedets parter ikke kan være sikre på, at skolerne udbyder de uddannelser, som der er brug for på arbejdsmarkedet. Derfor er der brug for en kulegravning af hele området, mener LO.

– Problemet er, at det i dag er stort set umuligt at gennemskue sammenhængen mellem kvalitet og økonomi i de enkelte uddannelser. Det mest optimale er, at taxametertilskuddet tilskynder skolerne til højere effektivitet og kvalitet, samtidig med at vi arbejder hen imod de politiske målsætninger, som er lagt ned i reformerne af voksen- og efteruddannelserne og erhvervsuddannelsesområdet, siger LO-sekretær Harald Børsting.

Et af de største problemer, som erhvervsskolerne også selv peger på, er, at de nuværende taxametre ikke afspejler de reelle udgifter for de enkelte uddannelser. Det betyder, at skolerne kan tjene penge ved at oprette kurser inden for Åben Uddannelse, mens en række af de ordinære uddannelsesforløb, som skolerne i henhold til lovgivningen har pligt til at oprette, giver underskud. Det kan friste til at slække på kvaliteten af de underskudsgivende uddannelser, mener Harald Børsting.

LO foreslår derfor, at taxametertaksterne indrettes, så tilskuddet i højere grad svarer til de reelle omkostninger, hvilket ikke er tilfældet i dag. På samme måde bør der indføres ensartede regler for, hvordan skolerne konterer deres udgifter, så der kan tegnes et reelt billede af omkostningerne ved forskellige typer af kurser.

– Det, som skolerne har allermest brug for, er dels en genopretning af økonomien plus ro til at udvikle kvaliteten i de uddannelser, som de udbyder. Derfor er det afgørende for LO, at vi får en økonomistyring, der baserer sig på kvalitet og effektivitet, siger Harald Børsting.

Yderligere oplysninger: LO-konsulent Astrid Dahl på telefon 3524 6153

Yderligere kommentarer: LO-sekretær Harald Børsting på telefon 3524 6000.